

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA NA LEKCJACH JĘZYKA POLSKIEGO

Edukacja polonistyczna w szkole podstawowej ma na celu umożliwienie uczniom zdobycia podstawowych umiejętności komunikacyjnych: czytania, pisania i mówienia, niezbędnych w życiu człowieka. Jej zadaniem jest wyposażenie uczniów w wiedzę o budowie i funkcjonowaniu języka oraz wdrożenie do sprawnego posługiwania się polszczyzną w mowie i piśmie.

1. Sposoby informowania uczniów i rodziców o przedmiotowym systemie oceniania.

Nauczyciele języka polskiego zapoznają uczniów z PZO do 16 września. Wychowawcy natomiast przedstawiają rodzicom opracowany projekt PZO na wrześniowym zebraniu. Informacja ma postać ustną i dotyczy:

- wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych ocen z przedmiotu,
- możliwości poprawiania sprawdzianów pisemnych,
- konieczności zaliczenia sprawdzianu, na którym uczeń nie był,
- informacji o godzinach, na których uczeń lub rodzic może uzyskać pomoc ze strony nauczyciela polonisty,
- warunków i trybu uzyskania oceny wyższej niż przewidywana.

Nauczyciel odnotowuje w dzienniku lekcyjnym informacje o zapoznaniu uczniów z PZO.

2. Wymagania na poszczególne oceny szkolne

Celujący - wymagania wykraczające

- Uczeń opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony przez program nauczania w danej klasie.
- Uczeń samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia.
- Posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretyczno-praktycznych.
- Nie powiela cudzych poglądów.
- Osiąga sukcesy w olimpiadach, konkursach języka polskiego.
- Jest czytany.
- Wykonuje prace pisemne na wysokim poziomie - zarówno pod względem treści, jak i formy oraz kompozycji.
- Zachowuje odpowiedni do charakteru pracy styl wypowiedzi - swobodny, barwny, kwiecisty, obrazowy.
- Posługuje się wyszukany, bogatym słownictwem; swobodnie operuje słowem (synonimy, antonimy, słownictwo oceniające).
- Wprowadza różnorodne zdania, bezbłędnie stosuje zasady interpunkcji i ortografii.
- Jest gotów pomagać innym w nauce.

Bardzo dobry - wymagania dopełniające

- Uczeń opanował prawie pełny zakres wiedzy i umiejętności określony przez program nauczania w danej klasie.
- Charakteryzuje się dużą wiedzą z dziedziny literatury i sztuki.
- Poprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, bez trudu wyraża swe myśli, potrafi wyciągać logiczne wnioski.
- Pisze samodzielnie wypracowanie na bardzo dobrym poziomie, które charakteryzuje:
  - zgodnością treści z tematem,
  - zastosowaniem prawidłowej formy wypowiedzi,
  - prawidłową kompozycją,
  - brakiem błędów ortograficznych,
  - spójnością tekstu,
  - nienagannym stylem,
  - starannością.
- Nie ma trudności z ortografią.
- Dużo czyta, nie tylko wyznaczone lektury.
- Bierze aktywny udział w lekcjach.

Dobry - wymagania rozszerzone

- Uczeń opanował materiał programowy w znacznym stopniu.
- Poprawnie wykorzystuje zdobyte wiadomości, samodzielnie wykonuje polecenia nauczyciela.
- Potrafi wyrażać swe myśli, uzasadniać sądy, wyciągać wnioski.
- Nie robi poważnych błędów ortograficznych, korzysta samodzielnie ze słownika ortograficznego.
- Redaguje samodzielnie wypracowania o następujących cechach:
  - zgodność z tematem,
  - spójność wypowiedzi,
  - prawidłowa kompozycja,
  - poprawna budowa zdań,
  - brak błędów ortograficznych I stopnia.
- Zawsze wywiązuje się ze swoich obowiązków.
- Czyta lektury szkolne.

Dostateczny - wymagania podstawowe

- Uczeń opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania w danej klasie na poziomie nie przekraczającym wymagań zawartych w minimum programowym.
- Potrafi samodzielnie wykonać zadania o średnim stopniu trudności.

- Zdarza się mu popełniać poważne błędy ortograficzne.
- Pisanie samodzielnie wypracowań nastrocza mu trudności. Jednak prace pisemne powinny być:
  - zgodne z tematem,
  - kompozycja zgodna z ogólnymi zasadami,
  - słownictwo poprawne,
  - zdania przeważnie dobrze zbudowane,
  - styl na ogół poprawny,
  - ortografia - zdarzają się błędy.
- Lektury szkolne czyta niezbyt chętnie albo nie rozumie ich treści.

Dopuszczająca - wymagania konieczne

- Posiada niewielki zakres wiadomości, ale opanował minimum programowe, a braki nie uniemożliwiają poprawy.
- Wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności.
- Z reguły nie czyta lektur.
- Nie bierze aktywnego udziału w lekcjach.
- Robi dużo błędów ortograficznych.
- Samodzielne wypracowania pisze na bardzo niskim poziomie:
  - dużo błędów ortograficznych,
  - treść słaba, nie zawsze związana z tematem,
  - zdania zbudowane w miarę poprawnie.

Niedostateczny

- Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności określonych minimum programowym.
- Braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z danego przedmiotu.
- Jego wypowiedzi ustne i pisemne są nie do przyjęcia.
- W pracach prezentuje niski poziom ortografii.
- Lekceważy swe obowiązki .
- Nie czyni nic, aby nadrobić zaległości.

Przedmiotowy system oceniania uwzględnia pisemne opinie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i zakłada obniżenie wymagań edukacyjnych w stosunku do uczniów, u których stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się lub deficyty rozwojowe.

3. Formy i metody sprawdzania wiedzy

- Obszary aktywności ucznia podlegające ocenianiu:
  - kształtowanie języka przedmiotu
  - sprawdzenie stopnia zrozumienia podstawowych pojęć,
  - rozwiązywanie problemów,

- aktywność (kreatywność) na lekcjach,
- przygotowanie do lekcji (pilność),
- praca w grupie,
- stosowanie wiedzy przedmiotowej w sytuacjach praktycznych,
- aktywność dodatkowa - pozalekcyjna (konkursy, warsztaty),
- poszukiwanie, porządkowanie i wykorzystywanie informacji z różnych źródeł.

Ocenianiu podlegają:

- formy ustne: odpowiedzi , dialog, opowiadanie twórcze i odtwórcze, analiza przekazów medialnych (słownych, ikonicznych, audiowizualnych), udział w dyskusji, argumentowanie, wnioskowanie, prezentacja , recytacja, czytanie tekstów;
- formy pisemne: prace klasowe (wypracowanie), sprawdziany (literackie, gramatyczne), dyktanda, testy, kartkówki, zadania w formie ćwiczeń (np. gramatycznych, ortograficznych, słownikowych) ,wypracowania ujęte w podstawie programowej dla danego etapu kształcenia (notatka, recenzja, list, zaproszenie, życzenia, ogłoszenie, zawiadomienie, dedykacja, podziękowanie, reklama, instrukcja, opowiadanie, opis, streszczenie, charakterystyka, sprawozdanie, wywiad, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, reportaż, pamiętnik, dziennik, odpowiedzi na pytania);
- ćwiczenia wykonane na lekcji;
- referaty;
- formy praktyczne;
- niewerbalne wytwory pracy (albumy, mapy, słowniczkki, plakaty, słuchowiska, filmy, komiksy);
- przygotowanie i przeprowadzenie fragmentu lekcji (np. zabaw, konkursów, ciekawych zadań) ;
- zeszyt przedmiotowy.

4. Kryteria oceniania (umiejętności szczegółowe)

- Kształtowanie języka przedmiotu:
  - rzeczowość wypowiedzi,
  - odwoływanie się do wiedzy przedmiotowej,
  - włączanie terminologii, (języka przedmiotu) do swojego słownika, do mowy potocznej (w sytuacjach typowych i nietypowych)
  - rozumienie dosłownego i przenośnego znaczenia słów i stosowanie w sytuacjach praktycznych,
  - poprawne stosowanie podstawowych pojęć,
  - zbieranie, uogólnianie, porównywanie wiadomości, wyciąganie wniosków.
- Rozwiązywanie problemów:
  - właściwe rozpoznanie i zdefiniowanie problemu,
  - analizowanie wszystkich aspektów zagadnienia,
  - zaplanowanie rozwiązania ,

- zaproponowanie różnych wariantów rozwiązania problemu,
- uogólnianie, porównywanie i wyciąganie wniosków.
- Aktywność na lekcjach:
  - udział w rozmowach i dyskusjach,
  - współpraca z zespołem,
  - udzielanie pomocy kolegom,
  - inicjatywa (własne propozycje, pytania),
  - reakcje na polecenia nauczyciela,
  - samodyscyplina,
  - zainteresowanie tematem, przebiegiem lekcji,
  - inwencja twórcza.
- Praca samodzielna:
  - prawidłowe wykonanie,
  - stopień zrozumienia zadania,
  - zastosowanie wiedzy przedmiotowej,
  - oryginalność.
- Praca w grupie:
  - aktywne uczestnictwo w pracy zespołu,
  - aktywne słuchanie innych,
  - tolerancja wobec wartości i poglądów innych osób,
  - pomoc innym,
  - modelowanie zachowania innych w grupie,
  - umiejętność "wchodzenia" w różne role,
  - korzystanie z pomocy innych osób,
  - podporządkowanie się poleceniom,
  - umiejętność dyskusowania, negocjowania,
  - przestrzeganie kultury języka i dyskusji,
  - twórczy wkład (argumenty, pomysły),
  - współodpowiedzialność.
- Recytacja (wierszy, prozy):
  - stopień opanowania treści,
  - odpowiednia intonacja i modulacja głosu,
  - właściwe tempo wypowiedzi, przestankowanie, akcentowanie, artykulacja, dykcja,
  - interpretacja głosowa tekstu (walory artystyczne).
- Aktywność pozalekcyjna, dodatkowa:
  - udział w konkursach przedmiotowych,
  - wykonanie dodatkowych prac w czasie pozaszkolnym,
  - dobrowolne działania na rzecz innych,
  - zdobywanie wiadomości wykraczających poza program nauczania.
- Zeszyt przedmiotowy:
  - kompletność,

- systematyczność prowadzenia notatek,
- czytelność i estetyka pisma,
- poprawność językowa i ortograficzna.
- Wypowiedź ustna:
  - zawartość rzeczowa,
  - wyrażanie sądów, uzasadnienie,
  - formułowanie argumentów i ich porządkowanie,
  - płynność, spójność wypowiedzi, logiczny układ treści,
  - kształtowanie wypowiedzi w zależności od jej celu i sytuacji komunikacyjnej,
  - bogactwo słownictwa,
  - poprawność językowa,
  - sugestywność wypowiedzi.
- Wykorzystanie informacji z różnych źródeł:
  - poszukiwanie, porządkowanie i wybór istotnych źródeł informacji,
  - analiza, porównywanie, uogólnianie, ocena zgromadzonego materiału,
  - korzystanie z mediów,
  - umiejętność oceny przydatności zgromadzonych materiałów.
- Analiza przekazów medialnych:
  - określanie tematyki dzieła (elementów konwencji gatunkowej),
  - dostrzeganie problemów stawianych przez utwór, odczytanie jego intencji,
  - dostrzeganie związków między kategoriami estetycznymi istniejącymi w utworze (piękno, brzydota, patos, liryzm, ironia) a oddziaływaniem na odbiorcę,
  - wyjaśnienie (na przykładach) sposobu konstruowania obrazu (filmowego, literackiego, graficznego) i warstwy informacyjnej, symbolicznej, estetycznej, perswazyjnej,
  - uzasadnienie zastosowania określonych technik.
- Wypracowanie:
  - zgodność treści pracy z tematem,
  - sposób rozwinięcia tematu,
  - zakres i poprawność wykorzystanego materiału,
  - respektowanie zasad kompozycyjnych,
  - zastosowanie właściwej formy wypowiedzi,
  - estetyka pracy,
  - bogactwo słownictwa,
  - poprawność językowa,
  - poprawność ortograficzna i interpunkcyjna,
  - samodzielność.

5. Metody sprawdzania osiągnięć

- Przewiduje się w każdej klasie następujące formy sprawdzania osiągnięć:
  - praca klasowa,
  - sprawdzian umiejętności z kształcenia językowego,

- test rozszerzonej wypowiedzi – wypracowanie,
- sprawdziany gramatyczne,
- dyktanda obejmujące poznane zasady ortograficzne i interpunkcyjne,
- test gramatyczno- literacki.

O ilości prac decyduje nauczyciel, biorąc pod uwagę poziom wiedzy i umiejętności klasy oraz poszczególnych uczniów.

Prace kontrolne i sprawdziany, poprzedzone powtórzeniem, zapowiedziane są na tydzień przed ustalonym terminem i zapisane w dzienniku. Obowiązkiem ucznia jest przystąpienie do pracy klasowej. Uczeń, który z przyczyn od niego niezależnych nie może przystąpić do pracy kontrolnej, zobowiązany jest do napisania jej w terminie nie dłuższym niż dwa tygodnie. W szczególnych przypadkach decyzją nauczyciela zastrzega się możliwość przedłużenia terminu.

Prace kontrolne i sprawdziany przechowywane są w szkole jako dokumentacja nauczyciela. Rodzic ma prawo zapoznać się z pracami dziecka na zebraniach z rodzicami.

Uczeń ma prawo trzykrotnie w ciągu semestru zgłosić nieprzygotowanie do lekcji (nie dotyczy to prac klasowych, sprawdzianów, dyktand).

- Oceny bieżące wyrażone są w stopniach (1 - 6) oraz "plusach" i "minusach", które uczeń może otrzymać:
  - "plusy" - za aktywność, dodatkowe pomoce dydaktyczne przygotowane na lekcje, krótkie wypowiedzi;
  - "minusy" - za brak pracy domowej (poza wypracowaniem) lub niezbędnych materiałów.
- Oceny cząstkowe mogą być opatrzone ponadto plusami i minusami (oprócz ocen 1 i 6).

6. Tryb i warunki poprawy oceny cząstkowej.

Uczeń ma prawo do poprawy oceny dostatecznej i niższej. Ocenę można poprawić jednorazowo i w terminie 2 tygodni od jej uzyskania. Nauczyciel może wyrazić zgodę na wydłużenie terminu poprawienia oceny w przypadku usprawiedliwionej nieobecności ucznia w szkole. Uczeń może dokonać poprawy oceny na zajęciach wyrównawczych lub w inny sposób określony przez nauczyciela.

7. Metoda wystawienia oceny śródrocznej i rocznej.

Oceny klasyfikacyjne okresowe i roczne ustala nauczyciel, a zatwierdza rada pedagogiczna. Oceny roczne są podawane w stopniach pełnych w skali od 1 do 6.

- Udział poszczególnych narzędzi w ocenie okresowej i rocznej:
  - prace klasowe literackie,
  - sprawdziany z gramatyki,
  - kartkówki,

- odpowiedzi ustne i kultura języka,
- znajomość lektur,
- zaangażowanie w tok zajęć,
- sprawność ortograficzna,
- dyktanda,
- recytacje, inscenizacje,
- praca w grupach,
- ogólny stosunek do przedmiotu.

Podstawą do wystawienia oceny okresowej oraz oceny rocznej jest **średnia ważona**. Każdej ocenie śródrocznej przyporządkowuje się liczbę naturalną, oznaczając jej wagę w hierarchii ocen (gdzie III jest najwyższe w hierarchii):

- waga III – praca klasowa, sprawdzian,
- waga II – kartkówka, dyktando, wypowiedz ustna,
- waga I – recytacja, praca w grupach, inscenizacja, praca na lekcji, praca domowa i inne.

8. Tryb i warunki uzyskania oceny wyższej niż przewidywana

Warunki i tryb uzyskania wyższej oceny niż przewidywana reguluje WZO.

9. Informacja o wymaganiach edukacyjnych

Nauczyciel na początku roku szkolnego informuje uczniów oraz rodziców o wymaganiach edukacyjnych z realizowanego programu nauczania oraz sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów. O osiągnięciach uczniów rodzice informowani będą:

- w sposób bezpośredni (zebrania klasowe, spotkania indywidualne, rozmowy telefoniczne),
- w sposób pośredni (Librus, zapis w zeszycie, pisemne wezwanie do szkoły).

Opracowały:

E. Drwęcka, E. Stemplewska, K. Winter